

ZAPISNIK SA SASTANKA HRO CIGRE STUDIJSKOG ODBORA C1 – RAZVOJ I EKONOMIJA EES

Dana 8. prosinca 2017. u prostorijama Upravne zgrade HEP-a u Zagrebu održan je sastanak studijskog odbora za razvoj i ekonomiju elektroenergetskog sustava (SO C1) hrvatskog ogranka CIGRE. Sastanku je prisustvovalo 17 sudionika, uključujući i predsjednika HRO CIGRE dr.sc. Miroslava Mesića, glavnog tajnika HRO CIGRE dr.sc. Božidara Filipovića-Grčića te predstavnike HEP-a (dr.sc. Ivan Andročec) i HOPS-a (mr.sc. Dragutin Mihalic) u Povjerenstvu za izradu Strategije. Tema sastanka bila je izrada Strategije energetskog razvoja RH, a u nastavku se donosi osam glavnih zaključaka sastanka i preporuka Povjerenstvu za izradu Strategije:

1. Kako se u budućnosti ne bi ponavljala velika odstupanja ostvarenja od definiranih strateških ciljeva Hrvatske iz područja energetike, kao prvi korak u izradi nove Strategije (u daljem tekstu Energetska strategija) predlažemo analizu ostvarenja postojeće Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske iz 2009. godine i utvrđivanje razloga za izostanak realizacije postavljenih strateških ciljeva. Primjerice, iako se u Hrvatskoj već više od 10 godina intenzivno potiču i integriraju OIE, uz isplatu stotina milijuna € u sustavu poticaja OIE, od uvođenja sustava poticaja pa do danas nikada nije izrađena cjelovita analiza svih dosadašnjih učinaka (energetskih, gospodarskih, tehnoloških itd.) razvoja i izgradnje OIE, odnosno provedenog poticanja jedne gospodarske grane. Takva analiza je sad u tijeku (naručitelji HOPS i HROTE, uz podršku Ministarstva zaštite okoliša i energetike, izrađivači Energetski institut Hrvoje Požar i Ekonomski institut Zagreb) i ovim putem se predlaže da se iskoristi kao jedna od podloga za izradu nove Energetske strategije i Programa njene provedbe.
2. Predlažemo da se u uvodu nove Energetske strategije jasno definira vremenski raspon koji se razmatra:
 - a. povijesni pregled ostvarenih energetskih pokazatelja npr. 2000-2016 ili 2006 – 2016 i
 - b. budući vremenski horizont novih energetskih ciljeva: do 2030. s pogledom prema 2050., uz jasno definiranje koja razina detaljnosti se očekuje do 2030., a koja do 2050. godine.

3. Energetska strategija treba se temeljiti na široj strategiji gospodarskog i društvenog razvoja. Ukoliko nema takvih relevantnih podloga, predlaže se jasno definiranje i obrazloženje ključnih ulaznih pretpostavki u samom uvodu dokumenta (predviđeni rast BDP-a, očekivana promjena strukture potrošnje, promjena broja stanovnika, gospodarski ciljevi države itd.), odnosno definiranje nekoliko relevantnih / referentnih scenarija gospodarskog i društvenog razvoja. To je od posebne važnosti u ovom trenutku, jer, primjerice, potrošnja električne energije iz 2008. još uvijek nije dostignuta, a uz postojeći porast ta razina bi se ponovno dosegla 2020. S druge strane, uz postojeći demografski trend Hrvatska će do 2050. imati oko 3 mil. stanovnika. Sve navedeno značajno utječe na Energetsku strategiju.
4. Niskouglična strategija još uvijek nije usvojena, pa to treba iskoristiti za njeno usklađivanje s novom Energetskom strategijom. Općenito, energetska i klimatska politika moraju u cijelosti biti usklađene, prvenstveno vezano za izgradnju i pogon HE, jer je u postojećem stanju značajno otežano investiranje u HE, ali i ostale izvore. Posljedično, nužno je unaprijediti i investicijsku klimu (npr. trošak razvoja projekata OIE u Hrvatskoj je za 50% veći nego u Njemačkoj).
5. Dosadašnja iskustva u izradi Energetske strategije kazuju da je prilikom izrade strategije nužno imati intenzivnu komunikaciju s nadležnim Ministarstvom, uz jasne inpute i postavljene političke ciljeve. U suprotnom Energetska strategija nema nikakve šanse da zaživi u praksi. Također, potrebno je predvidjeti i konkretne Programe provedbe Energetske strategije. Pri tom je također vrlo važno definirati razumne rokove za izradu Energetske strategije i Programa njene provedbe. Primjerice, Englezi su pripremali svoju strategiju 5 godina.
6. Izrada Strategije je zanat koji ima svoju metodologiju, alate i podloge. Energetska strategija se mora temeljiti na detaljnim proračunskim podlogama i modelima šire regije u nekoliko različitih scenarija. Pri tom regiju podrazumijevaju zemlje članice EU s jedne strane (Austrija, Slovenija, Mađarska, Italija itd.), ali i zemlje koje nisu članice EU (Srbija, BiH, Crna Gora itd.) koje imaju drugačije uvjete i rokove vezano za provedbu zahtjeva iz područja zaštite okoliša. Bez detaljnih proračunskih podloga i korištenja relevantnih programskih alata i modela Energetska strategija nema šanse da zaživi u praksi.
7. Jedno od temeljnih opredjeljenja Energetske strategije trebalo bi biti jasno definiranje razine vlastite opskrbljenosti (samodostatnosti), odnosno sigurnosti opskrbe. Tom cilju bi onda trebalo usmjeriti ključna strateška opredjeljenja države. U EU se deklarativno svi zaklinju u otvoreno tržište, ali u praksi ima primjera političkih odluka o zatvaranju prekogranične trgovine energijom, što jako narušava tržište i ugrožava sigurnost. Zato je vrlo važno simulacijama prepoznati takve situacije i imati rješenja za sigurnu opskrbu energijom i u malo vjerojatnim, ali potencijalno pogubnim situacijama.

8. Koliko nam je poznato, ovako zamišljeni postupak izrade Energetske strategije u Hrvatskoj podrazumijeva da članovi Povjerenstva iz tržišnih i reguliranih tvrtki prirede stručne podloge iz svog djelokruga. Obzirom da to podrazumijeva subjektivni pogled iz vlastitog djelokruga i/ili interesa, predlažemo da se na temelju prikupljenih podloga i provedenih analiza prethodne Strategije definiraju osnovne smjernice za novu Energetsku strategiju. Te smjernice bi trebala usuglašavati, usklađivati i razraditi miješana i/ili neovisna grupa odabranih stručnjaka, čine bi se osigurala objektivnost. Kao najveća stručna udruga iz područja elektroenergetike u Hrvatskoj, HRO CIGRE pri tome stoji na raspolaganju.

U Zagrebu, 8.12.2017.

Prisutni članovi SO C1:

1. Dr.sc. Goran Majstrović, predsjednik
2. Mr.sc. Damjan Međimorec, tajnik
3. Dr.sc. Goran Slipac
4. Doc.dr.sc. Mladen Zeljko
5. Marijan Kalea, dipl.ing.
6. Dr.sc. Branka Jelavić
7. Prof.dr.sc. Željko Tomšić
8. Mate Lasić, dipl.ing.
9. Anđelko Tunjić, dipl.ing.
10. Dr.sc. Davor Bajš
11. Dražen Jakšić, dipl.ing.
12. Mr.sc. Mario Tot
13. Branimir Loš, dipl.ing.